

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Aleny Poláčkovej PhD., v právnej veci navrhovateľov: 1/ **A.**, D., 2/ **K.**, bytom C., 3/ **D.**, a. s. N., navrhovatelia 2/, 3/ zastúpení advokátom Mgr. M., A., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene**, Študentská č. 12, Zvolen, **za účasti oprávnenej osoby**: Z., bytom D., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 24. novembra 2007 č. 2004/3441/R 627/7, o odvolaní navrhovateľa 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sp 60/2007-19 zo dňa 26. mája 2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sp 60/2007-19 zo dňa 26. mája 2008 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia potvrdil. Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho mal preukázané, že v danej veci žalovaný správny orgán rozhodol podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) tak, že Z., rod T. je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2, písm. c/ reštitučného zákona, pretože spĺňa podmienky § 3 ods. 1, písm. d/ uvedeného zákona na navrátenie vlastníctva k pozemku č. 2613/3, pôvodne zapísaného v PKV č. 3, kat. úz. D., ktorý prešiel do vlastníctva bývalého JRD D., ktorého právnym nástupcom je A., teda povinná osoba, na základe odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 81/1949 Zb. o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných útvarov a oprávnenej osobe priznal vlastníctvo k pozemku v súčasnej dobe zapísaného na LV č. X. kat. úz. D. ako parc. „E“ č. X., o výmere 2587 m² v podiele 1764/72450-ín. Podľa názoru krajského súdu rozhodnutie žalovaného správneho orgánu bolo správne a teda zákonné. Poukázal na to, že pokiaľ navrhovatelia najmä v druhom a treťom rade sponchybňovali právne nástupníctvo povinnej osoby a uviedli, že sporné pozemky nie je možné vydať reštituentovi, pretože tieto boli predané riadnymi kúpnyimi zmluvami a teda, že by došlo k vážnemu zásahu do ich ústavného práva na ochranu ich súkromného vlastníctva, otázkou právneho nástupníctva sa súd vysporiadal v obdobnom konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici č. sp. zn. 26Sp 61/2007, v ktorom bolo jednoznačne preukázané, že A. je nesporným právnym nástupcom po pôvodnom JRD D.. Uviedol, že keď v roku 1998 bolo založené A., boli mu na základe z výpisu z protokolu o rozdelení nehnuteľností medzi PD D. a Agrodružstvom D. zapísané sporné nehnuteľnosti na LV č. X.. Konštatoval, že tým, že navrhovateľ 1/ predával sporný pozemok kúpnuou zmluvou K. - navrhovateľovi 2/, ktorá zmluva bola aj zavkladovaná, bolo nesporne preukázané, že malo tento pozemok vo vlastníctve, a teda, že ho mohlo nadobudnúť len určitým právnym nástupníctvom po pôvodnom JRD D. a na základe toho sa potom uskutočnil i následný predaj navrhovateľovi v 3/ rade. Argumentáciu navrhovateľov 2/, 3/ rade ohľadne narušenia ústavou a zákonom chránených vlastníckych práv s poukazom na § 4 ods. 2 reštitučného zákona považoval za neadekvátnu a právne irelevantnú, pretože zmocnenie reštitučného zákona je jednoznačné a nespochybniteľné. Napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil ako vecne správne a zákonné.

Rozhodnutie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovatelia boli v konaní neúspešní, a preto im náhradu trov konania nepriznal.

Proti uvedenému rozsudku krajského soudu sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ 1/. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok krajského súdu považoval za vecne nesprávny. Vytýkal súdu prvého stupňa, že sa s jeho vyjadreniami resp. námietkami súvisiacimi s právnym nástupníctvom po JRD D. vôbec nevysporiadal, resp. nevysporiadal sa dostatočne. Namietal nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu. Zdôraznil, že nie je žiadnym právnym nástupcom po pôvodnom Jednotnom roľníckom družstve D., pretože je novým subjektom, ktorý vznikol zápisom do obchodného registra dňa 29.1.1998 bez akéhokoľvek právneho nástupníctva, čo je zrejmé z údajov a listín zapísaných v Obchodnom registri Okresného súdu v Banskej Bystrici vo vl. č. 265/S odd. Dr. Poukázal na to, že pôvodné JRD D. sa v minulosti zlúčilo s JRD H. N. a nemá vedomosť, akým spôsobom došlo v minulosti k rozdeleniu tohto spoločného družstva.

Navrhovatelia 2/, 3/ navrhovali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Uviedli, že súd prvého stupňa sa náležite nevysporiadal so skutočnosťou, že správny orgán nedostatočne zistil skutkový stav, pretože podľa ich názoru v konaní doposiaľ nesvedčia dôkazy preukazujúce, že navrhovateľ 1/ je povinnou osobou a preto potom aj následné prevody, ktoré vykonal, nemôžu trpieť neplatnosťou.

Odporca na odvolanie navrhovateľa sa vyjadril tak, že navrhoval napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že navrhovateľ nepredložil doklady, ktoré by mali vplyv na výrok jeho rozhodnutia.

Zúčastnená osoba považovala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa za vecne a právne správny a žiadala ho potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach odvolania a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný vyhovel nároku oprávnenej osobe uplatnený podľa reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k žiadanej nehnuteľnosti, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľov a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný v rámci konania podľa reštitučného zákona oprávnenej osobe priznal vlastnícke právo k žiadanej nehnuteľnosti.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 3 ods. 1, písm. d/ reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov.

Podľa § 2 ods. 1, 2, právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú

osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby poradiť taxatívne ustanovenom v písmene a/ až e/.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne **preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods.1,2, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).**

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5, písm. g/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo

známe správneho orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie. (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, a zo skutkových okolností vyvodil správny právny názor, z ktorých dôvodov v danej veci boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p..

Odvolací súd z predloženého spisového materiálu súdu prvého stupňa, súčasť ktorého tvoril administratívny spis, v danej veci zistil, že oprávnená osoba Z. si dňa 23.12.2004, v zákonnej lehote, uplatnila na Obvodnom pozemkovom úrade vo Zvolene v zmysle reštitučného zákona podľa § 3 ods. 1, písm. d/ nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom v katastrálnom území K., zapísaných v pozemkovoknižných vložkách č. 491, 979 a č. 1325, v katastrálnom území R. a D.. Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene preskúmaným rozhodnutím podľa § 5 ods. 2 reštitučného zákona rozhodol tak, že Z., rod. T. je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2, písm. c/ reštitučného zákona, pretože spĺňa podmienky § 3 ods. 1, písm. d/ uvedeného zákona na navrátenie vlastníctva k pozemku č. 2613/3, pôvodne zapísaného v PKV č. 3, kat. úz. D., ktorý prešiel do vlastníctva bývalého JRD D., ktorého právnym nástupcom je A., teda povinná osoba, na základe odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 81/1949 Zb. o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných útvarov a oprávnenej osobe priznal vlastníctvo k pozemku v súčasnej dobe zapísaného na LV č. X. kat. úz. D. ako parc. „E“ č. X., o výmere 2587 m² v podiele 1764/72450-ín, ktorý bol v dobe účinnosti reštitučného zákona právnym nástupcom JRD R. – A. D. predaný kúpnu zmluvou zo dňa 29.6.2004 K., ktorý pozemok následne predal kúpnu zmluvou zo dňa 16.3.2006 firme D., a.s. B., tieto zmluvy označil podľa § 4 ods. 2 reštitučného zákona za neplatné, súčasne vyslovil, že dňom prechodu vlastníctva k nehnuteľnosti je deň, keď rozhodnutie nadobudne právoplatnosť. Navrhovatelia 1/ až 3/ v opravnom prostriedku proti uvedenému rozhodnutiu pozemkového úradu namietali nedostatočné zistenie skutkového stavu vo veci ako aj nesprávny právny názor správneho orgánu, a to predovšetkým z dôvodu, že A. D. nie je právnym nástupcom JRD D..

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa správne preskúmal zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu a postupu, ktorý mu predchádzal a dospel k správne záveru, že žalovaný správny orgán postupoval v súlade s reštitučným zákonom.

Navrhovatelia 1/ až 3/ v opravnom prostriedku proti preskúmanému rozhodnutiu žalovaného správneho orgánu a navrhovateľ 1/ v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa považovali preskúmané rozhodnutie za nezákonné predovšetkým z dôvodu, že A. – navrhovateľ 1/ nie je právnym nástupcom JRD D.. Z uvedených dôvodov odvolací súd zameril svoju pozornosť najmä tejto vznesenej námietke.

Podľa § 4 ods. 1, 2 reštitučného zákona povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá.

Povinná osoba je povinná s pozemkami až do navrátenia vlastníctva k pozemkom oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a nemôže pozemok previesť odo dňa účinnosti tohto zákona do vlastníctva iného; takýto úkon je neplatný. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva nedotknuté.

Povinnou osobou v zmysle citovanej právne normy je teda právnická osoba, ktorá má nehnuteľnosť, ku ktorej si reštitučný nárok uplatnila oprávnená osoba, ku dňu účinnosti reštitučného zákona právo hospodárenia alebo právo správy pokiaľ ide o nehnuteľnosti vo vlastníctve Slovenskej republiky a poľnohospodárske družstvá. Takto ustanovenej povinnej osobe zákonodarca uložil povinnosť nakladať s pozemkami až do navrátenia vlastníctva oprávnenej osobe so starostlivosťou riadneho hospodárstva a súčasne jej uložil zákaz previesť takéto pozemky odo dňa účinnosti, t.j. od 1.1.2004 do vlastníctva inej osoby pod následkom neplatnosti takéhoto právneho úkonu.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že na základe skutkových okolností v danej veci jednoznačne vyplýva právny záver, že navrhovateľ 1/ je v danej veci povinnou osobou podľa § 4 ods. 1 reštitučného zákona, pretože ku dňu účinnosti reštitučného zákona bol vlastníkom pozemku, ktorý bol predmetom

preskúmacieho reštitučného konania, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že predmetný pozemok previedol kúpnu zmluvou zo dňa 29.6.2004 do vlastníctva K..

Odvolačí súd námietku navrhovateľa 1/, že nie je právnym nástupcom pôvodného JRD D. považoval za dôvodnú. Uvedená skutočnosť pre posúdenie jeho postavenia povinnej osoby v reštitučnom konaní je však právne irelevantná. Jeho postavenie v tomto konaní ako povinnej osoby je založené len na tej skutočnosti, že ku dňu účinnosti reštitučného zákona bol vlastníkom predmetného pozemku. Pokiaľ žalovaný správny orgán ako aj súd prvého stupňa v rozhodnutiach konštatovali jeho právne nástupníctvo po pôvodnom JRD D. pochybili, avšak takéto pochybenie nemôže spôsobiť nezákonnosť ich rozhodnutí.

Odvolačí súd sa stotožnil aj s právnym názorom súdu prvého stupňa pokiaľ ide o neplatnosť právnych úkonov, ktorými predmetný pozemok bol prevedený kúpnu zmluvou uzatvorenou medzi navrhovateľom 1/ a 2/ dňa 29.6.2004 a následne ďalšou kúpnu zmluvou uzatvorenou medzi navrhovateľom 2/ a 3/ dňa 16.3.2006.

Zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 4 ods. 2 reštitučného zákona účinnosťou tohto zákona povinnej osobe uložil povinnosť nakladať s pozemkom so starostlivosťou riadneho hospodára a súčasne mu uložil zákaz previesť tento pozemok na inú osobu pod následkom neplatnosti takéhoto právneho úkonu. Teda zákonodarca zákonom ustanovil podmienky, za splnenia ktorých sa stáva právny úkon neplatný. Vôľou zákonodarcu bolo zabezpečiť ochranu oprávnených osôb na zabezpečenie účelu reštitúcie v zmysle ustanovení reštitučného zákona.

Zo skutkových okolností v predmetnej veci vyplýva, že prevod sporného pozemku navrhovateľ 1/ uskutočnil kúpnu zmluvou zo dňa 29.6. 2004, teda za účinnosti reštitučného zákona, z ktorých dôvodov táto zmluva je neplatná zo zákona podľa § 4 ods. 2 reštitučného zákona, ktorá skutočnosť spôsobuje neplatnosť aj následnej kúpnej zmluvy zo dňa 16.3.2006 uzatvorenej medzi navrhovateľom 2/ a 3/, pretože navrhovateľ 2/ nemohol platne previesť vlastníctvo k pozemku, keďže vlastníctvo pre neplatnosť zmluvy zo dňa 29.6.2004 nenadobudol.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvého stupňa správny orgán v danej veci si pre svoje rozhodnutie zadovážil dostatok skutkových

podkladov, vo veci zistil skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodil správny právny záver.

Vzhľadom na uvedené pokiaľ Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219ods. 1 potvrdil.

Odvolací súd navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože im nevzniklo právo na ich náhradu v dôsledku ich neúspechu v odvolacom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. augusta 2009

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová